

Anmeldelser

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidsskriftet@legeforeningen.no

Arbeidsmedisin – kort og greit

Håkon Lasse Leira

Arbeidsmedisin for allmennpraktikere

128 s, tab, ill. Oslo: Gyldendal, 2005.

Pris NOK 225

ISBN 82-05-34470-1

Leira har lang erfaring som kliniker og foreleser i arbeidsmedisin. Her ønsker han å gi en samlet fremstilling av stoffet han foreleser for medisinstudenter på ulike trinn. Ved siden av studenter, er målgruppen

leger i primærhelsetjenesten. Det gis en generell innføring i de ulike oppgavene innenfor arbeidsmedisin, samt en gjennomgang av de viktigste sykdommer og regelverk.

I de to første kapitlene settes søkelyset på forebygging og arbeidslivets betydning for helsen. Deretter følger en gjennomgang av de viktigste arbeidsbetingede sykdomsgruppene med fokus på årsak, symptomer og utredning. Dette er gjort kort og oversiktlig, med gode henvisninger til videre lesning. Kjemisk helserisiko er et viktig område og er derfor viet et eget kapittel. Her er det også en kort beskrivelse av aktuelt verneutstyr. I denne delen kunne man gjerne ha inkludert to andre temaer, nemlig toksikologi og innemiljø, som nå tas opp helt mot slutten. Arbeidsulykker kunne vært behandlet litt grundigere, men temaet tas også opp andre steder i boken.

Et viktig budskap som nevnes flere ganger, er at altfor få arbeidsulykker og tilfeller av arbeidsrelatert sykdom meldes til Arbeidstilsynet. Kapittel 6 om trygd og erstatning ved yrkesskade, og kapittel 7 om legers meldeplikt, er i så måte en lettfattelig og nyttig gjennomgang av aktuelt regelverk for både nåværende og fremtidige leger. Det finnes også referanser til nettbaserte ressurser, samt en oversikt over aktuelle steder man kan ta kontakt når det gjelder arbeidsmedisinske spørsmål.

Et kapittel er viet allmennpraktikeren som bedriftslege, forfattet av Bjørn Otterlei som selv arbeider innenfor begge fagfelter. Dette er egentlig en kortfattet – og god – beskrivelse av bedriftslegens oppgaver.

Kapitlet er dermed nyttig lesing både for dem som ønsker å arbeide innenfor arbeidsmedisin og for dem som samarbeider med bedriftslegene. Det er også et kapittel om epidemiologi i arbeidsmedisin, der fremstillingen nok er mest rettet mot studenter.

Et lite minus er illustrasjonene, der spesielt forsidebildet av arbeidere i en grube eller tunnel ikke kan sies å være en god illustrasjon av det mangfoldige arbeidslivet vi har i dag. Det er viktig å gi signaler – ikke minst til studentene – om at arbeidsmedisin ikke er noe man bare skal være opptatt av på industriarbeidsplasser.

I det hele er boken mest velegnet som en lærebok i arbeidsmedisin for medisinstudenter, og tittelen burde avspeilet dette. Den kan imidlertid også egne seg for leger i primærhelsetjenesten og andre som ønsker en lettest innføring i arbeidsmedisinens viktigste oppgaver og problemstillinger.

Elin Olaus Rosvold

Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin
Universitetet i Oslo

Nyttig og velskrevet innføring i idrettsfysiologi

Hans A. Dahl

Klar ferdig gå!

Grunnbok i aktivitetfysiologi. 248 s, tab, ill.

Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, 2005.

Pris NOK 398

ISBN 82-02-24164-2

Læreboken er beregnet på studenter som begynner på studier i idrett og aktivitetsrelaterte studieretninger. Den har som formål å forklare de grunnleggende fysiologiske mekanismene i kroppen, med særlig vekt på

dem som er viktige i forbindelse med fysisk aktivitet.

Fremstillingen er delt i 15 kapitler. De fire første omhandler grunnleggende kunnskap om cellene, vevet, blodet og energistoffskiftet. Kapitlene 5–10 beskriver organsystemenes fysiologi, og de fem siste kapitlene gir en innføring i muskelbiologi, motorisk kontroll, sansefysiologi, oksygentransport, temperaturregulering og væskebalanse.

Det er en gjennomarbeidet og god bok skrevet av én forfatter. Han har lang erfaring både som forsker, foreleser og lærebokforfatter, og har også her evnet å presentere det faglige innholdet på en pedagogisk måte. Boken er lett å lese og viktige begreper er uthevet og godt forklart, og stoffet er rikelig illustrert. Jeg hadde ønsket meg noen flere illustrasjoner i farger. Dette ville ha hevet førsteinntrykket og bidratt til at unge, ferske studenter kanskje hadde blitt enda mer nysgjerrige på den spennende fysiologiske verden.

Det finnes noter til hvert kapittel, en utmerket del med ordforklaringer og et godt register. Ordlisten er utfyllende og gjør det enkelt å finne forklaring på sentrale begreper presentert i kapitlene.

Boken kan varmt anbefales som en introduksjonsbok til studenter i idretts- og aktivitetsrelaterte fag. Den kan med fordel også leses av andre som trenger en velskrevet repetisjon av grunnleggende idrettsrelevant fysiologi.

Thor Einar Andersen

Senter for idrettsskadeforskning
Institutt for idrettsmedisinske fag
Norges idrettshøgskole

Dyr, men deilig!

Bent Ottesen, Ole Mogensen,
Axel Forman, red.

Gynækologi

3. utg. 407 s, tab, ill. København: Munksgaard, 2005. Pris DKK 628

ISBN 87-628-0403-0

Dette er en dansk lærebok i gynekologi primært beregnet på medisinstudenter, men også som oppslagsverk for allmennpraktikere og for leger under utdanning i allmennmedisin og gynekologi og obstetrikk.

Alle kapitler er skrevet av danske gynekologer som er kapasiteter på sine respektive felter innen faget. Redaktørene har hatt som mål å lage en lærebok på et høyt faglig og kunnskapsbasert nivå.

To av de 20 kapitlene er nye for denne utgaven: klimakteriet og sedelighetsforbrytelser, herunder også omskjæring av kvinner. Boken er velskrevet og har luftig tekst ispedd fine figurer og gode fotografier, som gjør den meget lettlest. Innbindingen virker solid og papirkvaliteten god, den skulle nok tåle å tas frem mange ganger. De enkelte kapitlene innledes ofte med

nøkkelfakta i separate lilla bokser. Det gjør det lett å slå opp når man raskt ønsker kardiinalsymptomer eller behandlingsanbefalinger.

Hvert kapittel avsluttes med noen få referanser i form av andre lærebøker og noen få «nøkkelartikler». Noen refererer også til relevante nettsteder, oftest da til metodeanbefalingene til Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi. At man ikke nødvendigvis refererer til andre tilsvarende skandinaviske nettreferanser, er vel akseptabelt, men det forunder meg at man ikke noe sted har funnet det verdt å referere til retningslinjene til Royal College of Obstetricians and Gynaecologists.

Diagnostikk og behandling er så likt i Norge og Danmark at boken godt kan benyttes her. De fleste medikamenter er også angitt med generisk navn heller enn med preparatnavn. De faglige anbefalinger virker velfunderte, og man har i stor grad prøvd å legge kunnskapsbasert viten til grunn.

Jeg synes absolutt boken er velegnet for medisinstudenter og anbefaler den gjerne. Til spesialistkandidater vil jeg heller anbefale separate verker i f.eks. endokrinologi, urogynekologi eller operativ gynekologi. Den norske læreboken *Obstetrik og gynekologi* fra 2004 koster litt mindre (1). Mine prisbevisste medisinstudentkonsulenter som delte boken som påskelektyre med meg, ville da heller velge den norske fremfor den deilige danske. Akk ja, sann...

Jone Trovik

Kvinnelinikken
Haukeland Universitetssjukehus

Litteratur

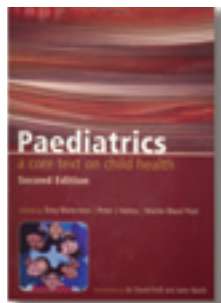
1. Bergsjø P, Maltau JM, Molne K et al, red. *Obstetrik og gynekologi*. Oslo: Gyldendals akademisk, 2004.

Anvendelig pediatribok

Tony Waterston, Peter J. Helms,
Martin Ward Platt

Paediatrics – a core text on child health

2. utg. 369 s, tab, ill. Oxon: Radcliffe Publishing, 2006. Pris GBP 25
ISBN 1-85775-808-0

Målgruppen er først og fremst leger som arbeider med barn, men stoffet vil også kunne være nyttig for annet helsepersonell.

Bokens store fortrinn er en meget pedagogisk oppbygning med en problembasert tilnærming, illustrerende sykehistorier og kontrollspørsmål i slutten av hvert kapittel.

Disposisjonen er systematisk og logisk og alle sentrale felter er dekket på en god og enkel måte. Man har unngått å bruke plass

til – i denne forbindelse – de mer sjeldne tilstander. Boken er lettlest, den har flere meget illustrative fotoer og tegninger og layouten er tiltalende.

Den medisinske tilnærmingen ligger tett opp til den man finner i Norge. Dette kommer blant annet frem i kapitlet som omhandler problemer av emosjonell og atferdsmessig art. Noen vil kunne si at omtalen er noe overfladisk, andre at den er «to the point». Et godt eksempel er omtalen av barnet som ikke vil spise (food refusal). Et område som dekkes dårlig i mange andre tilsvarende bøker, men her på en utmerket måte, er genetikk. Kapitlet om fysisk mishandling har flere meget illustrative bilder, mens de seksuelle overgrepene har fått minimal plass. Kapitlet om overvekt er for knapt når vi vet hva dette problemet innebærer på kort og lang sikt. Forfatterne er godt oppdatert og har på en enkel måte f.eks. fått med seg den nåværende tendensen når det gjelder utredning av urinveisinfeksjoner hos barn som innebærer en begrenset bruk av invasiv bildediagnostikk.

Dette vil kunne være en nyttig bruksbok for alle som arbeider med barn – både de syke og de presumptivt friske i helsestasjonssammenheng. Den er imidlertid for snau for en som er under spesialisering i pediatri. Hvorvidt de positive sidene som er fremhevet, gjør boken mer anvendelig enn tilsvarende norske bøker på markedet, er imidlertid usikkert.

Hans-Jacob Bangstad

Barnemedisinsk avdeling
Ullevål universitetssykehus

Praktisk håndtering av akutte hudsykdommer

Claus Zachariae, Robert Gniadecki,
Niels Veien et al.

Akuta hudsykdomar

192 s, tab, ill. Stockholm: Liber, 2005.
Pris SEK 244
ISBN 47-05281-3

Det var med store forventninger jeg åpnet denne lille og hendige boken som er skrevet av svært solide danske dermatologer. Forfatterens mål er å omtale alle hudsykdommer som kan oppstå eller forverres vesentlig i løpet av to uker; etter min mening en praktisk og nyttig definisjon. Ambisjonen er videre å vektlegge praktisk diagnostikk og behandling samt gi råd om videre henvisning av pasienten.

Boken tar utgangspunkt i klinisk morfologi, og innledes med et nydelig, lite kapittel om efflorescenser som så danner utgangspunkt for 16 kliniske kapitler som alle er rikt illustrert med fargefotoer av høy kvalitet. Avslutningsvis presenteres de omtalte sykdommene i tabellarisk form, men med annen tematisk inndeling enn resten av boken, og derfor en mulig kilde til forvirring.

Teksten er veldisponert og konsis. Den faglige verdien er gjennomgående god, men bedre for de rene dermatosene enn for infeksiose tilstander, som også omtales bredt. Aktuelle differensialdiagnoser behandles grundig. Forslag til utredning og behandling behandles mer kortfattet, men i tråd med gjeldende praksis.

Utalget av sykdommer som omtales virker fornuftig, men en lite akutt tilstand som granuloma annulare kunne med fordel vært erstattet av f.eks. lichen planus. Det er en styrke at forfatterne omtaler seksuelt overførbare sykdommer med hudaffeksjon på linje med andre akutte hudsykdommer.

Min viktigste innvending gjelder de heller restriktive rådene om henvisning til spesialist, noe som faktisk forutsetter at primærlegen har tilstrekkelig diagnostisk kompetanse og erfaring innen området akutt hudsykdom. Egen erfaring tilsier nemlig at en stor del av akutthenvisingene nettopp etterspør diagnostisk vurdering.

Dette til tross: Boken kan anbefales innkjøpt av allmennleger og til legevaktsentraler, men er etter min mening mindre egnet for medisinstudenter. Noen kolleger vil trolig foretrekke den danske originalutgaven (Munksgaard Danmark, København 2004).

Dag Sollesnes Holsen

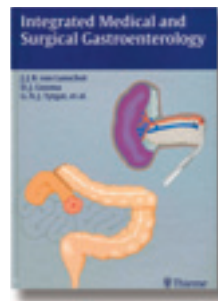
Hudavdelingen
Haukeland Universitetssjukehus

Variabelt om medisinsk og kirurgisk gastroenterologi

J.J.B. van Lanschot, D.J. Gouma,
G.N.J. Tytgat et al.

Integrated medical and surgical gastroenterology

720 s, tab, ill, New York, NY: Thieme, 2006.
Pris USD 190
ISBN 1-58890-423-7

Læreboken henvender seg til leger som arbeider med pasienter med mage- og tarmsykdommer. Redaktørene hevder at boken dekker hele spekteret av både benigne og maligne sykdommer, og at den er unik i sin

multidisiplinære tilnærming og vektlegging av praktiske spørsmål i den kliniske hverdagen.

Oppbygningen er oversiktlig med en strukturert gjennomgang av sykdommer fra øverst til nederst i fordøyelseskanalen, inkludert pancreas og leversykdommer, ernæring og pediatrik gastroenterologi. Hvert kapittel inneholder avsnitt skrevet i et indremedisinsk og et kirurgisk perspektiv.